

Журба Катерина

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач лабораторії
національно-патріотичного
виховання Інституту проблем
виховання НАПН України,
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-3854-4033
e-mail: katjachiginceva@meta.ua

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація. У статті розглядається проблема цифровізації військово-патріотичного виховання школярів в умовах війни. Встановлено, що метою цифровізації військово-патріотичного виховання є підвищення ефективності виховного процесу за допомогою використання цифрових технологій, засобів та інструментів як умови оптимізації військово-патріотичного виховання учнів в умовах російсько-української війни. Основними принципами військово-патріотичного виховання в умовах цифрових реформ є цифровізація: національної ідентичності, національної солідарності, конфіденційності і безпеки, індивідуалізації, доступності, доцільності, розвитку, гнучкості, інноваційності, інтегрованості. Схарактеризовано переваги (доступ до цифрової інформації та ресурсів, підвищення мотивації та інтересу до військово-патріотичних заходів, забезпечення індивідуального та диференційованого підходу, полегшення комунікації та співпраці між учасниками виховного процесу, здійснення захисту прав дітей в Україні і за її межами та мінуси цифровізації військово-патріотичного виховання (можливі маніпуляції свідомістю та емоціями, зниження ролі особистих контактів, спілкування та співпраця, освітні втрати та цифровий розрив, погіршення психологічного здоров'я та емоційної стійкості молоді, брак компетентностей у педагогів, вербування ворожими агентами коригувальників вогню), проаналізовано цифрові ресурси (електронні підручники та навчальні програми, веб-сайти і портали, онлайн-курси та тренінги, лекції та вебінари, симулятори, ШІ, цифрові інструменти, мобільні додатки) та умови, за яких цифровізація військово-патріотичного виховання є ефективною (підготовка педагогів, тренерів та інших суб'єктів військово-патріотичного виховання, створення безпечного та сприятливого цифрового середовища, забезпечення регулярного моніторингу та оцінки ефективності, розроблення та впровадження програм і методик цифрового військово-патріотичного виховання).

Ключові слова: цифровізація військово-патріотичного виховання, цифрові ресурси, цифрові інструменти, цифрове середовище, українська молодь.

Постановка проблеми. Військово-патріотичне виховання молоді є пріоритетним завданням української освіти з огляду на агресію росії проти України, тривалу інформаційну війну та боротьбу за українську молодь, що перебуває у фокусі ідеологічного зіткнення тоталітарних та демократичних цінностей, використання методів військової пропаганди, спрямованої на підірив основ української державності, демонізацію і нацифікацію ЗСУ, оборонних можливостей України з метою зменшення їх підтримки в Україні і в світі.

Сучасне військово-патріотичне виховання української молоді ставить за мету підготовку до захисту України в умовах воєнного часу, що ґрунтується на патріотичних і національних цінностях, формуванні позитивного іміджу захисника України, активної громадянської позиції особистості та досягненнях сучасних цифрових технологій.

Військово-патріотичне виховання як пріоритетний напрям у вихованні знайшло відображення у Законах України «Про загальну середню освіту», «Про освіту», «Про основи національного спротиву», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», Указі Президента «Про пріоритетні заходи щодо сприяння зміцненню національної єдності та консолідації українського суспільства, підтримки ініціатив громадянськості у цій сфері», Постанови Верховної Ради «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Концепції військово-патріотичного виховання та громадського сприяння безпеці та обороні України, Концепції виховання дітей та молоді в цифровому просторі, Військово-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді в системі освіти України: стратегічні напрями (Концепція військово, 2020; Кремень, Сисоєва, Бех, Вознесенська, Гавриш, Гончар, ...Шахрай, 2022; Бех, Журба, Канишевська, Комаровська, Литовченко, Рейпольська, ...Харченко, 2023).

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Аналіз стану дослідження проблеми свідчить про зростання інтересу науковців до різних аспектів військово-патріотичного виховання в умовах війни. Зокрема, засади сучасного патріотичного виховання дітей та учнівської молоді розроблялися К. Черною та впроваджувалася у позакласній діяльності закладів загальної середньої освіти (Бех & Чорна, 2014), використання інформаційно-комунікаційних технологій досліджувала Ю. Зоря (Зоря, 2014), використання ігрової діяльності у патріотичному та військово-патріотичному вихованні розробляла Г. Коломоєць (Коломоєць, 2021). Військово-патріотичне виховання учнівської молоді в умовах ідейно-світоглядної конфронтації досліджували Д. Бінецький, М.Зубалій, І. Кузора, О. Остапенко, М. Тимчик (Остапенко, Тимчик, Зубалій, Журба, Бінецький, Касіч, Кузора, 2022); особистісно орієнтований підхід до викладання предмета «Захист Вітчизни» як основний напрям гуманізації навчально-виховного процесу – А. Резнік (Резнік, 2013); стратегічні напрями військово-патріотичного виховання в системі освіти України – І. Бех,

Л. Канишевська, В. Рагозіна, О. Рейпольська та ін. (Бех, Журба, Канишевська, Комаровська, Литовченко, Рейпольська, ... Харченко, 2023)

Мета статті – розкрити особливості цифровізації військово-патріотичного виховання української молоді в умовах війни

Виклад основного матеріалу дослідження. Військово-патріотичне виховання школярів в умовах російсько-української війни здійснюється з урахуванням сучасних викликів і досягнень науково-технічного прогресу у цифровому просторі, що дозволяє ефективно використовувати сучасні здобутки і напрацювання та підвищувати рівень патріотичної і громадянської вихованості школярів.

Метою цифровізації військово-патріотичного виховання є підвищення ефективності виховного процесу за допомогою використання цифрових технологій, засобів та інструментів як вагомих чинників умови оптимізації військово-патріотичного виховання учнів в умовах російсько-української війни.

Цифровізація військово-патріотичного виховання стала відповіддю на виклики, які постали перед сучасною освітою. Сучасні технології змінили освітній і виховний простір, що з одного боку значно розширило виховні можливості та інструментарій сучасного педагога, а з іншого – спонукають до пошуку балансу використання цифрових технологій та суб'єкт-суб'єктної взаємодії з вихованцем. Сучасне військово-патріотичне виховання опирається на відповідні наукові принципи.

До принципів військово-патріотичного виховання української молоді в умовах цифровізації доцільно віднести:

принцип національної ідентичності передбачає формування почуття належності до української нації, служіння українському народу та захист України від загарбників;

принцип національної солідарності, спрямований на спільне вирішення задач із захисту України, об'єднання довкола національних інтересів згуртування заради перемоги;

принцип конфіденційності і безпеки, що полягає в захисті персональних даних, контролі операцій, можливості надавати дозвіл, обмежувати та забороняти певну інформацію, попередженні зламів, захисті інформації від втручання чи викривлення, а також можливості її контролю з боку батьків;

принцип індивідуалізації передбачає застосування умінь і навичок індивіда в доступі до цифрового простору та отриманні необхідної інформації, вибудовуванні індивідуальної стратегії освіти та виховання, використанні можливостей для самостійної роботи та саморозвитку, адаптивних методик, а також різного роду індивідуальних форм репрезентації та спілкування в соціальних мережах;

принцип доступності, згідно з яким цифровий простір є відкритим, простим у доступі й використанні, а також актуальним і постійно оновлюваним;

принцип доцільності спрямовує на використання лише необхідних цифрових методик чи технологій для виконання поставлених завдань, досягнення виховних цілей військово-патріотичного виховання;

принцип розвитку, що забезпечує реалізацію моральних, особистісних, патріотичних якостей, бажання вдосконалюватися, розвивати творчі здібності, адаптуватися до сучасних умов життя та використовувати переваги цифрового середовища в розв'язанні задач військово-патріотичного виховання;

принцип гнучкості дозволяє використовувати цифровий контент відповідно до індивідуальних, вікових, спеціальних потреб, інтересів кожної дитини з урахуванням її вподобань, задач, зручного часу, місця тощо;

принцип інноваційності дає можливість використовувати сучасні інноваційні, у тому числі інтерактивні, дистанційні форми і методи роботи з дітьми, новітні технології і можливості цифрового простору;

принцип інтегрованості забезпечує вивчення розмаїтих явищ життя на перетині різних наук через залучення відмінних суб'єктів освітнього та виховного процесів.

Цифровізація військово-патріотичного виховання забезпечує:

доступ до цифрової інформації та ресурсів, що дозволяє учасникам військово-патріотичного виховання отримувати актуальну та достовірну інформацію стосовно оборони та безпеки України, а також користуватися різноманітними освітніми та тренувальними ресурсами, такими, як електронні підручники, вебсайти, онлайн-курси, ігри, а також поглиблювати знання з історії, культури, військового досвіду та військових традицій;

підвищення мотивації та інтересу до військово-патріотичних заходів. Застосування цифрових технологій у процесі військово-патріотичного виховання дають можливість учасникам виховного процесу отримувати більше задоволення та захоплення від процесу навчання та виховання через застосування різноманітних форм та методів роботи, таких, як інтерактивні презентації, вебквести, онлайн-опитування, гейміфікація, які стимулюють активність, креативність та самостійність школярів;

забезпечення індивідуального та диференційованого підходу через засвоєння матеріалу та онлайн-тестування, можливість отримувати індивідуальне наставництво та підтримку;

полегшення комунікації та співпраці між учасниками виховного процесу (педагогами, школярами, керівниками гуртків, громадських організацій, ветеранами, військовими, волонтерами), що сприяє обміну досвідом, ідеями, поглядами щодо реалізації військово-патріотичного виховання;

здійснення захисту прав дітей в Україні та за її межами. Діти мають право на безпеку, освіту, розвиток та захист своєї особистості, а також на отримання допомоги в разі порушення цих прав. Сюди відноситься і доступ до ресурсів, спрямованих на захист дітей.

Мінусами цифровізації військово-патріотичного виховання школярів можуть бути:

можливі маніпуляції свідомістю та емоціями вихованців за допомогою фальсифікованої, недостовірної або агресивної інформації у цифровому просторі, кіберзлочинність;

зниження ролі особистих контактів, спілкування та співпраці між дітьми та між педагогами і дітьми через домінування онлайн-формату;

освітні втрати та цифровий розрив між окремими регіонами і соціальними групами України через нерівномірний доступ до цифрових технологій та ресурсів, що пов'язано з війною;

погіршення психологічного здоров'я емоційної стійкості молоді через перевантаження цифровою інформацією, залежність від гаджетів, інтернету, віртуалізації життя;

зниження якості та ефективності військово-патріотичного виховання школярів через браківідповідних компетентностей у педагогів;

вербування ворожими агентами коригувальників вогню по цивільних об'єктах під виглядом псевдопатріотичних груп чи ігрових активностей.

Цифрові ресурси для сучасного військово-патріотичного виховання:

електронні підручники та навчальні програми з відповідним змістом, завданнями, тестами та додатковими матеріалами для вивчення предмета «Захист України» або інших курсів за вибором військово-патріотичного профілю. Зокрема, на сайті Інституту модернізації змісту освіти МОН України є навчальні програми для гуртків «Юні Скаути», «Козацько-лицарський гарт», «Козацько-лицарське виховання – & quot; Джура & quot;», «Сокол-Джура» тощо;

вебсайти та портали Міністерств освіти і науки, молоді та спорту, оборони, новоствореного Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України (липень 2020), де розміщуються і оновлюються інтернет-ресурси, новини, анонси, статті, відео, фото та інші матеріали, пов'язані з військово-патріотичним вихованням.

Зокрема, на сайті МОН України інтерес становлять такі розділи, як «Вмикайся у відновлення», «Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру та як отримати виплати особам, які перебувають на окупованій і щойно звільнених територіях України», «Заклади освіти, які постраждали від бомбардувань та обстрілів», чат-бот «Турбота про ВПО» для тих, хто вимушено покинув домівки» та ін.

На сайті Міністерства молоді та спорту України у розділі «Діяльність» окремим розділом розміщено Національно-патріотичне виховання, що включає інформацію про нормативні документи, реалізацію державних програм з цього напрямку роботи, проекти, соціологічні дослідження і, інформативно-методичні матеріали та звіти, з якими можуть ознайомитися усі бажаючі. На сайті Міністерства оборони можна знайти інформацію про Збройні Сили України, їх структуру, функції, історію тощо; на сайті «Молодь за мир» можна ознайомитися з історією молодіжного руху за мир і безпеку в Україні та світі тощо);

доцільне використання онлайн-медіа Міноборони, як таких АрміяInform, Дитина війни, мобільних додатків (Єтривога, TacticMedAid ,Heartuapp) та чатботів: Джгут 2.0. Перша допомога, Повітряна тривога, Save UA, STOP Russian War, Нам по дорозі, Дитина не сама, Пошук зниклих, Перевірка та ін. з метою допомоги дітям у різних ситуаціях, збереження життя та забезпечення їхніх прав;

онлайн-курси та тренінги, що проводяться онлайн за допомогою спеціальних платформ або додатків і дозволяють отримувати знання, навички

та компетенції з різних аспектів військово-патріотичного виховання, а також комуні кувати з експертами, тренерами та іншими учасниками. Наприклад, на платформі EdEra можна долучитися до онлайн-курсів «Громадяни України: права і обов'язки», «Домедична допомога» за участю хірурга-практика В'ячеслава Черненка на платформі Prometheus—онлайн-курс «Вступ до гуманітарної допомоги». Існують різні онлайн-курси та платформи, які пропонують домедичну підготовку для вчителів та учнів. Наприклад, EdEra створила безкоштовний курс;

лекції та вебінари з питань захисту Вітчизни на YouTube-каналі «Захист України», де міститься важлива інформація про історію, географію, політику, економіку, культуру України, а також про безпеку дітей в умовах війни, на окупованих територіях, при мінній небезпеці, а також основи військової справи, правової освіти, громадянської оборони тощо;

використання симуляторів з метою практичного навчання учнів основам стрілецької справи, тактики бойових дій, медичної допомоги у процесі викладання предмета «Захист України» та фізичної культури.

застосування технологій штучного інтелекту з метою створення безпечного освітнього кіберпростору, обміну інформацією, індивідуальних освітніх траєкторій, а також уявлень про військові кібероперації, моральну відповідальність за наслідки використання автономних систем у збройних конфліктах.

впровадження цифрових інструментів (ігри, мобільні додатки, статті, відео, мультфільми, ігри, загадки, хмарні технології, такі як Google Диск, Google Документи, Google Презентації, соціальні мережі) у процесі військово-патріотичного виховання дозволяють використовувати сучасні методики і технології для підвищення ефективності та доступності виховного процесу з метою досягнення таких цілей, як:

формування оборонної свідомості (розуміння сутності безпеки та оборони України, знання своїх прав та обов'язків, мають уявлення про структуру та функції Збройних Сил України та інших силових структур). З цією метою використовують ігри, які відтворюють реальні ситуації та вимагають прийняття рішень;

використання мобільного додатку «Джура» для солдат строковиків на протипагу популярним російським мобільним додаткам (ДМБ таймер, Счетчик ДМБ, ДМБ дневник, Дембельнеизбежен, Таймер дембеля), що використовуються як шпигунські (здатні передавати дані російським спецслужбам про геолокацію, переміщення військовослужбовця, особисті дані, фото та відеоматеріали) та пропагандистські, з метою забезпечення українських військових в умовах війни.

популяризація військової служби та формування позитивного ставлення до військової служби як до честі та обов'язку перед Україною. Для цього існують додатки, які дозволяють отримати консультацію про умови прийому на службу та реальні історії успіху ветеранів та добровольців у соцмережах;

залучення громадян до захисту державної незалежності та територіальної цілісності України, підтримки Збройних Сил України на матеріальному,

моральному, інформаційному рівні у соціальних мережах, через волонтерські сайти тощо.

Цифровізація військово-патріотичного виховання буде більш дієвою за умови:

розроблення та впровадження програм і методик цифрового військово-патріотичного виховання, які б враховували вікові, психологічні та індивідуальні особливості учасників виховного процесу;

забезпечення належного рівня підготовки педагогів, тренерів та інших суб'єктів військово-патріотичного виховання, які використовують цифрові технології у своїй роботі;

створення безпечного та сприятливого цифрового середовища для усіх учасників виховного процесу, яке б враховувало їхні права, інтереси в мережі;

забезпечення регулярного моніторингу та оцінки ефективності цифровізації військово-патріотичного виховання та коригування його змісту й форм з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства.

Продуктивними засобами також стануть:

забезпечення належного рівня підготовки педагогів, тренерів та інших суб'єктів військово-патріотичного виховання;

створення безпечного та сприятливого цифрового середовища для усіх учасників виховного процесу, яке б враховувало їхні права, інтереси в мережі;

забезпечення регулярного моніторингу та оцінки ефективності цифровізації військово-патріотичного виховання та коригування його змісту й форм з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства;

розроблення та впровадження програм та методик цифрового військово-патріотичного виховання, які б враховували вікові, психологічні та індивідуальні особливості учасників виховного процесу.

Водночас з цифровими формами військово-патріотичного виховання слід використовувати і нецифрові форми військово-патріотичного виховання, які сприяють розвитку фізичних, моральних, духовних та інших якостей вихованців, що забезпечують їх соціальну адаптацію та формування відповідальної громадянської позиції.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, цифровізація військово-патріотичного виховання української молоді в умовах війни є одним із пріоритетних напрямів виховання, що потребує розробки і впровадження інноваційних технологій, форм виховної роботи, цифрових ресурсів відповідно до викликів, що стоять перед українською освітою.

Практичне значення статті полягає у тому, що її матеріали можуть використовуватися в організації виховного процесу закладів загальної середньої освіти, закладів вищої освіти, підготовки педагогів і педагогічної практики студентів.

Проведене дослідження не висчерпує усіх аспектів досліджуваної проблеми. Подальшого вивчення потребує створення цифрових технологій та ресурсів з військово-патріотичного виховання української молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Бех, І., Журба, К., Канішевська, Л., Комаровська, О., Литовченко, О., Рейпольська, О., Харченко, Н. (2023). *Військово-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді в системі освіти України: стратегічні напрями*. Івано-Франківськ: «НАІР».

Бех, І. & Чорна, К. (2014). *Національна ідея в становленні громадянина-патріота (Програмно-виховний контекст)*. Київ: ІПВ НАПН України.

Зоря, Ю. (2014). *Організаційно-педагогічні засади використання інформаційно-комунікаційних технологій у патріотичному вихованні старшокласників у позакласній роботі*. Кандидат педагогічних наук. Інститут проблем виховання НАПН України. Київ.

Коломоєць, Г. (2021). *Патріотичне виховання старших підлітків у процесі військово-спортивних ігор*. Кандидат педагогічних наук. Інститут проблем виховання НАПН України. Київ.

Концепція військово-патріотичного виховання та громадянського сприяння безпеці та обороні України. (2020). URL: <https://www.mil.gov.ua/ministry/normativno-pravova-baza/gromadskeobgovorennya/57372/proekt-ukazu-prezidenta-ukraini-pro-koncepcziyu-30> (дата звернення 01.09.2023)

Кремень, В. (Ред.), Сисоєва, С., Бех, І., Вознесенська, О., Гавриш, Н., Гончар, Л., Журба, К., ...Шахрай, В. (2022). *Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі*. Київ: Інтерсервіс.

Остапенко О., (ред.), Тимчик М., Зубалій М., Журба К., Бінецький Д., Касіч Н., Кузора І. (2022). *Військово-патріотичне виховання учнів в умовах ідейно-світоглядної конфронтації*. Навчально-методичний посібник. Кропивницький: Імекс-ЛТД.

Резник, А. (2013). Особистісно зорієнтований підхід до викладання предмета «Захист Вітчизни» як основний напрям гуманізації навчально-виховного процесу. *Основи захисту Вітчизни. №4*.

REFERENCES

Bekh, I., Zhurba, K., Kanishevskaya, L., Komarovskaya, O., Lytovchenko, O., Reipolska, O., Kharchenko, N. (2023). *Viiskovo-patriotichne vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi v systemi osvity Ukrainy: stratehichni napriamy* [Military-Patriotic Education of Children and Students in the Education System of Ukraine: Strategic Directions]. Ivano-Frankivsk: "NAIR". [in Ukrainian]

Bekh, I. & Chorna, K. (2014). *Natsionalna ideia v stanovlenni hromadianyna-patriota (Prohramno-vykhovnyi kontekst)* [The National Idea in the Formation of a Patriotic Citizen (Educational Context)]. Kyiv: IPV NAPN Ukrainy. [in Ukrainian]

Zoria, Yu. (2014). *Orhanizatsiino-pedahohichni zasady vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u patriotychnomu vykhovanni starshoklasnykiv u pozaklasnii roboti* [Organisational and Pedagogical Bases of Using Information and Communication Technologies in the Patriotic Education of High School Students in Extracurricular activities.]. Kandydat pedahohichnykh nauk. Instytut problem vykhovannia NAPN Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian]

Kolomoiets, H. (2021). *Patriotychne vykhovannia starshykh pidlitkiv u protsesi viiskovo-sportyvnykh ihor* [Patriotic Education of Elder Adolescents in the Process of Military Sports Games]. Kandydat pedahohichnykh nauk. Instytut problem vykhovannia NAPN Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian]

Kontseptsiia viiskovo-patriotychnoho vykhovannia ta hromadianskoho spriannia bezpetsi ta oboroni Ukrainy [The Concept of Military-patriotic Education and Civic Engagement in Ukraine's Security and Defence]. (2020). URL: <https://www.mil.gov.ua/ministry/normativno-pravova-baza/gromadskeobgovorennya/57372/proekt-ukazu-prezidenta-ukraini-pro-konczepcziy-30> (data zvernennia 01.09.2023) [in Ukrainian]

Kremen, V. (Red.), Sysoieva, S., Bekh, I., Voznesenska, O., Havrysh, N., Honchar, L., Zhurba, K., ...Shakhrai, V. (2022). *Kontseptsiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori* [The Concept of Educating Children and Young People in the Digital Space.. Kyiv: Interservis. [in Ukrainian]

Ostapenko O., (red.), Tymchuk M., Zubalii M., Zhurba K., Binetskyi D., Kasich N., Kuzora I. (2022). *Viiskovo-patriotychne vykhovannia uchniv v umovakh ideino-svitohliadnoi konfrontatsii* [Military and Patriotic Education of Students in the Context of Ideological and Ideological Confrontation]. Navchalno-metodychnyi posibnyk. Kropyvnytskyi: Imeks-LTD. [in Ukrainian]

Rieznyk, A. (2013). Osobystisno zoriientovanyi pidkhid do vykladannia predmeta «Zakhyst Vitchyzny» yak osnovnyi napriam humanizatsii navchalno-vykhovnoho protsesu [Personality-oriented Approach to Teaching the Subject “Defence of the Fatherland” as the Main Direction of Humanisation of the Educational Process]. *Osnovy zakhystu Vitchyzny*. No 4. [in Ukrainian]

DIGITALIZATION OF MILITARY PATRIOTIC EDUCATION OF UKRAINIAN YOUTH IN THE CONDITIONS OF WAR

Kateryna Zhurba

Doctor of Sciences (in Pedagogy),

Professor, Head at

The National-patriotic Education Laboratory of The Institute of

Problems of Education of The National

Academy of Sciences of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

ORCID: 0000-0002-3854-4033

e-mail: katjachiginceva@meta.ua

Abstract. The article examines the problem of digitalization of military-patriotic education of schoolchildren in the conditions of war. It has been established that the goal of digitalization of military-patriotic education is to increase the effectiveness of the educational process by using digital technologies, means and tools, as a condition for optimizing the military-patriotic education of students in the conditions of the Russian-Ukrainian war. The main principles of military-patriotic education in the conditions of digitalization are: national identity, national solidarity, confidentiality and security, individualization, accessibility, expediency,

development, flexibility, innovation, integration. The advantages are characterized (access to digital information and resources, increased motivation and interest in military-patriotic activities, provision of an individual and differentiated approach, facilitation of communication and cooperation between participants in the educational process, implementation of the protection of children's rights in Ukraine and abroad. and disadvantages of digitization of the military -patriotic education (possible manipulation of consciousness and emotions, reduction of the role of personal contacts, communication and cooperation, educational losses and digital divide, deterioration of psychological health and emotional stability of young people, lack of competence among teachers, recruitment of fire adjusters by enemy agents), digital resources were analyzed (electronic textbooks and training programs, websites and portals, online courses and trainings, lectures and webinars, simulators, AI, digital tools, mobile applications) and the conditions under which digitalization of military and patriotic education is effective (training of teachers, trainers and other subjects of military-patriotic education, creation of a safe and favorable digital environment, ensuring regular monitoring and evaluation of effectiveness, development and implementation of programs and methods of digital military-patriotic education).

Keywords: digitalization of military-patriotic education, digital resources, digital tools, digital environment, Ukrainian youth.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2023р.